

Geoogste lelies komen op afvalhoop terecht

De lelieteelt is in een diep dal geraakt. Was de financiële opbrengst vorig jaar al slecht, dit jaar verwacht de handel een halvering van de prijs van vorig jaar. De kleinere oogst en het tekort aan grotere maten dit groeiseizoen zorgen niet voor een opleving van de prijzen. Krimp is noodzakelijk.

Martin Hilberts, leliekweker in Beilen, zit middenin de oogst van zijn 45 hectare bollen. Hoewel de weersomstandigheden gunstig zijn voor het rooien, is de kweker allerminst positief. Hilberts, die al vijftien jaar lelies teelt, heeft nog nooit zo'n slecht groeiseizoen meegemaakt. „De opbrengst van de grotere maten, 16 en 18 opwaarts, is dit jaar 5 tot 10 procent lager.”

Siebre Mantel van de Coöperatieve Nederlandse Bloembollencentrale (CNB) beaamt dat het een historisch slecht jaar is. „Ik werk vanaf 1981 in de leliesector en nog nooit is het zo slecht geweest.” Niet alleen de oogst is slecht, ook de prijzen zijn bijzonder laag. „Bij deze prijzen verwacht ik dat 30 procent van de bollen niet gerooid gaat worden”, zegt Mantel.

Contractteler Martin Hilberts verwacht dat hij van zijn contractgevers niet alle lelies hoeft te rooien.

„Zo'n maatregel kan gunstig uitwerken op de prijs van volgend jaar. Voor dit jaar is het te laat; 2008 gaat als slecht leliejaar de boeken in.”

Bollen in grond

Hilberts verwacht dat zijn contractgevers zullen bellen met de mededeling dat ze bepaalde bollen niet meer willen hebben. Niet-rooien betekent dat ze zich in elk geval de kosten van rooien, verwerking, transport en opslag besparen. Het zal ook Dirk Osinga, kringsecretaris van de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB), niet verbazen als percelen niet worden gerooid. „Maar dan hebben de kwekers wel een probleem. Het gaat vaak om gepachte percelen. Die moeten schoon worden opgeleverd. Bovendien is het rooien vaak onderdeel van de contractprijs. Dat betekent dat de bollen wel worden geoogst, maar vervolgens op de afvalhoop verdwijnen. Dat is zuur voor een kweker.”

Ted Kortekaas, intermediair van bemiddelingsbedrijf Hobaho, voelt met de kwekers mee als bollen op de hoop eindigen. „Dat gebeurt als de prijs ver onder kostprijs ligt, zoals nu.” Maar hij ziet daarvan ook de positieve kant: „Het kan goed zijn voor de markt voor volgend jaar. Mogelijk ontstaat door nu partijen op te ruimen volgend jaar een krapte. Dan kunnen de bollen weer voor een mooie prijs worden verkocht.”

Met de financiële crisis heeft de lelicrisis weinig te maken. Hoewel de economische malaise bijdraagt aan prijsdruk, is een belangrijker oorzaak van de prijsval bij de leliebollen dat het al anderhalf jaar niet goed gaat in de bloementeel. De bollenkwekers, die aan het begin van de keten zitten, merken dat in hun portemonnee.

De lelie is nog steeds een gewilde bloem, maar hoge energiekosten drijven de kostprijzen op. Volgens KAVB'er Osinga zijn de bloementelers daardoor voorzichtiger geworden bij de aankoop van leliebollen voor de broei. Sommige broeierijen laten het helemaal afweten. „De bloementelers zien de bloemenprijzen zakken terwijl de kosten aan de inputkant blijven stijgen. Engeland was vorig jaar nog een groot afnemer van lelies. Dat is door devaluatie van de Engelse pond flink verminderd. De bollenverkoop naar Italië is eveneens afgenomen. Er zijn berichten dat daar kassen die voorgaande jaren vol stonden met lelies, dit jaar leeg staan.”

Buitenlandse bollen

Daarnaast hebben de bollenkwekers last van toenemende concurrentie van bollen uit het buitenland. Door betere groeiomstandigheden komen de meeste grote bollen uit Frankrijk. En het Franse lelieareal stijgt. Maar ook in andere landen neemt de lelieteelt toe. In Chili, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika en andere landen op het zuidelijk halfrond staan steeds meer lelies; vaak gekweekt door Nederlanders. Bij de opkomst van die teeltgebieden waren die bollen voornamelijk bedoeld als aanvulling op de Nederlandse leverperiode. In de tijd dat geen of beperkt bollen op de markt kwamen uit Nederland, waren deze bollen een alternatief.

Contractteler Hilberts vindt deze aanvulling prima maar plaats ook een kanttekening. „De hoeveelheid bollen uit het buitenland neemt toe. Als de markt gewillig is, dan is die buitenlandse teelt geen probleem. Maar de markt is nu heel anders. De afzet verloopt stroef. Op het moment dat onze bollen in ijs liggen, komen straks de buitenlandse bollen in Nederland. Je zult zien dat de handel dan voor de verse bollen kiest. Dat betekent dat wij met een deel van onze bollen blijven zitten.”

Kentering prijs

De concurrentie van de buitenlandse bollen zal niet verder toenemen, verwacht Osinga. „De bollenteelt kan voor deze prijzen ook in de landen op het zuidelijk halfrond, niet verder groeien, terwijl in Nederland het areaal krimpt.” Wat dat betekent voor de mondiale lelieproductie, is onbekend. In Nederland is het areaal het afgelopen jaar met 10 procent gekrompen tot ongeveer 3.800 hectare, maar van de buitenlandse teelten ontbreken dergelijke cijfers. De vraag is wanneer dit tot een kentering in de prijs leidt.

